

**ALTINSU (ŞAPATAN) KÖYÜ
5-7 AĞUSTOS OLAYLARI
İNCELEME RAPORU**

İHAK
İnsan Hakları ve
Adalet Hareketi

**İnsan Hakları ve
Adalet Hareketi**

Ağustos 2017

**Altınsu (Şapatan) Köyü
5-7 Ağustos Olayları
İnceleme Raporu**

©İHAK 2017

Bu yayının bütün hakları
İHAK İnsan Hakları
ve Adalet Hareketi
Derneği'ne aittir. İHAK'ın
izni olmaksızın yayının
metni herhangi bir
formda yayımlanamaz,
kopyalanamaz, çoğaltılamaz
ve dağıtımı yapılamaz.
Kaynak gösterilerek alıntı
yapılabilir.

Hazırlayanlar:

Av. Cihat Gökdemir
Av. Gülden Sönmez
Ahmet Zeki Olaş

Nuhun Gemisi Reklam ve İletişim Hizmetleri

İnsan Hakları ve Adalet Hareketi

Ali Kuşçu Mh. Kızıtaşı Cd. Bergama Apt. No:43/5 Fatih/İstanbul

T: 0212 631 35 39 W: www.ihak.org.tr E: info@ihak.org.tr

İÇİNDEKİLER

Giriş	1
Metod	1
Olay	2
Mağdur Beyanları	5
Mağdur Avukatları ile Görüşme	10
Resmi Kurumlarla Görüşmeler	11
Hukuki Değerlendirme	12
Sonuç ve Değerlendirme	17
Öneriler	18
Ekler	20

GİRİŞ

5 Ağustos 2017 Cumartesi akşamı Hakkari'nin Şemdinli ilçesi Altınsu/Şapatan Köyü mevkiinde güvenlik birimlerince başlatılan operasyonlarda bir polis memuru hayatını kaybetmiş, bir polis memuru da ağır yaralanmıştır. 6 Ağustos sabahı devam eden operasyonların ardından güvenlik güçlerince Altınsu Köyü'nde yapılan aramalarda köy sakinlerine

yönelik kötü muamele ve gözüaltına alınanlara yönelik işkence iddiaları basına yansımıştır. İnsan Hakları ve Adalet Hareketi Yönetim Kurulu basına yansıyan bu olaylarla ilgili bir ön değerlendirme yaparak bölgede inceleme yapmak üzere bir heyet görevlendirmiş ve 14-16 Ağustos tarihlerinde gerçekleşen üç günlük çalışmayla işbu rapor hazırlanmıştır.

METOD

İnsan Hakları ve Adalet Hareketi Yönetim Kurulu kararıyla Dernek Başkanı Av. Cihat Gökdemir, Başkan Yardımcısı Av. Gülden Sönmez ve Genel Sekreter Ahmet Zeki Olaş rapor hazırlığı için görevlendirilmiştir. Hazırlanmış olan bu rapor yerinde ziyaret ve incelemelerle birlikte mağdurlarla yapılan birebir görüşmeler, vaka analizleri, resmi kurumlarla görüşmeler, mağdurların şikayet başvuruları ve işkence

iddialarına ilişkin fotoğraflar, bölgedeki sivil toplum kuruluşlarıyla yapılan görüşmelerden oluşturulmuştur. Mağdurların beyanlarının yanı sıra resmi kurumların konuyla ilgili çalışmalarına ve yazılı ve resmi olmayan görüşlerine de raporda yer verilmiştir. Kamera kayıtlarına, adli tıp raporlarına, devam eden soruşturmaya ilişkin polis memurlarının ifadelerine ise ulaşamadığı için yer verilmemiştir.

OLAY

Altınsu Köyü, Şemdinli ilçesine bağlı ve Şemdinli ilçe merkezine 3 kilometre mesafede 600 hanelik bir köydür. Etrafı ormanlık, ağaçlık alanın ötesi ise dağlıktır. Altınsu Köyü kırsal bir alan değil, ilçe merkezine bitişik bir mahalle niteliğindedir.

5 Ağustos 2017 akşamı Hakkâri'den Polis Özel Harekât (PÖH) kuvvetlerinin de desteğiyle Şemdinli merkezli Altınsu Köyü mevkiinde bölgede PKK militanlarının olduğu gerekçesiyle yakalanmalarına yönelik bir operasyon başlatılmıştır. Saat 23:00 civarında başlayan operasyonlarda silah sesleri köyden de yoğun bir şekilde duyulmuştur. Operasyonda Erhan KONUK isimli bir Özel Harekât Polis memuru hayatını kaybetmiş, bir polis memuru ise yaralanmıştır. Sonrasında Altın-

su Köyü'ne yönelik bir operasyon başlatılmış Savcılıktan alınan arama izni ile o gece köydeki evlere girildiği belirtilmiştir. Bu arama esnasında yaklaşık 350 Özel Harekât polisinin görev yaptığı belirtilmektedir. Devam eden operasyonlar kapsamında emniyet güçleri Altınsu Köyü'nde bulunan bazı evlerin PKK militanlarının saklanmasıyla yardımcı oldukları gerekçesiyle gece saat 00:30'da savcılıktan alınan bir arama kararı ile örgüte destek oldukları düşünülen bazı evlerde arama başlatmıştır. Polis girdiği evlerin hiçbirinde arama kararından bahsetmemiş ve yazılı bir arama kararı da göstermemiştir.

Beyanlardan anlaşıldığı kadarıyla eve girişler gürültülü, henüz kapıları

açmaya vakit kalmaksızın kapıların ve camların kırılması, kimlik sorgulaması yapılmadan evde bulunan erkeklerin dövülerek ve zor kullanılarak dışarı çıkartılması, kadınların ve çocukların zor kullanma esnasında itilip kakılması şeklinde cereyan etmiştir. Aramalarda evde bulunan erkeklerin konuşmasına müsaade edilmeden darp edilmesi ve evdeki eşyalara ciddi zararlar verecek şekilde aramaların yapılması tüm beyanlarda ifade edilmiştir. Özel Harekât polisleri tarafından eve girişler esnasında eş, anne, kız çocukları anılarak ağır hakaret ve küfürler edilmiştir. Dini inançlara yönelik hakaretler içeren beyanlarda da bulunulmuştur.

6 Ağustos sabahı aramalar saat 02:30'a kadar köy merkezinde bu şekilde devam etmiş ve Camiye yakın köy meydanında evlerden alınanlar yüzüstü yatırılmış bir vaziyette bekletilmiştir. Köy meydanında tutulan kişilere yönelik gece boyunca polisin dipçik, sopa vs. ile vurması ve kötü muamelesi devam etmiştir. Bazı köylüler köy meydanı yanındaki inşaata götürülerek burada da sopalarla darp edilmiştir. Ev aramaları saat 04:00 civarında ikinci bir dalga şeklinde Altınsu Köyü'nün merkezinden Dereboyu mevkiine doğru devam etmiştir.

Birinci aşamada köyün merkezinde yapılan aramaların belirlenmiş evlere yönelik olduğu ve tahminen 20 eve yönelik arama yapıldığı anlaşılmaktadır. İkinci aşamadaki aramaların saat 04:00'da Dereboyu mevkiine doğru rastgele devam et-

tiği ve bu mahallede evlerin büyük bölümüne girildiği anlaşılmaktadır. Net sayı olmamakla birlikte gece boyu yapılan aramalarda 50-60 arası eve girildiği tahmin edilmektedir.

6 Ağustos sabahı evlerinden alınan ve aralarında 18 yaşından küçük çocukların da olduğu yaklaşık 56 kişinin köy meydanına getirildiği ve sabah 07:00 sularında Şemdinli Emniyet Müdürlüğü'ne götürme işlemlerinin başladığı anlaşılmaktadır. Köy meydanında toplanan 56 kişiden 36'sı Şemdinli İlçe Emniyet Müdürlüğü binasına götürülmüştür. Kişilerin emniyete götürüldüğü bu vakte kadar kimlik sorgulaması yapılmamıştır. Mağdur beyanlarına göre emniyete götürülürken, araçlara bindirilirken ve yolda araçların içinde fiziki darp, hakaret ve küfür gibi kötü muameleler devam etmiştir.

Emniyet binasına girişte kapıda ve merdivende bulunan polislerin gelenleri döverek içeri aldığı, yüzüstü yatırılanların sırtına çıkıldığı ve paspas sopalılarıyla ve plastik hortumla dövüldüğü mağdurlarca ifade edilmiştir. Emniyet merkezindeki kötü muamelenin 6 Ağustos Pazar günü öğlene kadar devam ettiği ve öğlen civarında ilçe mülki idarenin durumdan haberdar olmasıyla rutin gözaltı prosedürünün uygulanmaya başlandığı ifade edilmiştir. Aynı gün öğlen saatlerinde, ifadeleri alınmadan ve muayene için hastane sevkleri yapılmadan 36 kişiden 20'si karakoldan serbest bırakılmıştır. Kalan 16 kişi için ise gözaltı uygulaması başlatılmıştır.

Gözaltına alınanların tamamı erkek olup, basına yansıdığı şekilde bayanlara yönelik herhangi bir gözaltı işlemi olmamıştır. Köyde yapılan aramalarda ve emniyet merkezindeki kötü muamele uygulamalarıyla ilgili emniyet güçlerinin zaman zaman kendi içlerinde tartıştıkları ve bazı memurların bu uygulamalara karşı çıktığı mağdurlarca ifade edilmiştir.

6 Ağustos Pazar günü öğle saatlerinde serbest bırakılan kişilerden bazıları darp ve benzeri şikayetler dolayısıyla Şemdinli Devlet Hastanesine gitmiştir. Mağdurlardan Bünyamin ATABAK hastaneye yaptığı başvuruda hastane nöbetçi doktoru Elif Ç.'nin "Siz örgüte yardım ediyorsunuz, bunu hak ettiniz" şeklindeki beyanları üzerine hasta ile doktor arasında tartışma yaşandığı, tartışma sonrasında nöbetçi Doktor Elif Ç.'nin polisi arayarak Bünyamin ATABAK'ın tekrar gözaltına alınmasını istediği beyan edilmiştir. Bünyamin ATABAK'a yönelik ikinci bir gözaltı işlemi avukatının müdahalesiyle engellenmiştir.

Usulüne uygun gözaltı işlemi yapılmayan 36 kişiden 20'sinin hiçbir işlem yapılmadan serbest bırakılmasının ardından 16 kişiyle ilgili gözaltı işlemi devam etmiştir. Kalan 16 kişi, Pazar günü öğlenden sonrasından itibaren Emniyet Müdürlüğü'nde herhangi bir kötü muamele görmediklerini ifade etmişlerdir. Gözaltına alınan kişilerden 16'sının 7 Ağustos Pazartesi öğlenden sonra Adli Tıp rapor işlemleri yapılmış ve ifade-

leri alınarak aynı akşam Emniyet Müdürlüğü'nden serbest bırakılmışlardır. Bu Adli Tıp muayenesi esnasında Özel Harekât polislerinin muayene odasında olduğu, mağdur avukatlarının ise muayene odasına alınmadığı mağdur avukatlarınca beyan edilmiştir. Mağdurlar, serbest kalmalarının ardından, avukatlarıyla birlikte ilçe Başsavcılığı'na, haksız ve usulsüz gözaltı, işkence ve kötü muamele şikayetiyle müracaat etmişlerdir. Başsavcılık, "mağduriyet iddiasında olan herkesin şikayetçi olabileceğini" mağdurlara beyan etmiş ve mağduriyet iddiasındaki tüm köylülerin ifadelerini kayıt altına aldırılmıştır. Hukuki sürecin halen Başsavcılık nezdinde yürütüldüğü anlaşılmaktadır.

Cumartesi gecesi köyde yaşanan olay nedeniyle kendilerine karşı fiziki ve psikolojik olarak kötü muamelede bulunduğu iddiasındaki kişiler ve yaralananlar, Şemdinli Devlet Hastanesine gelerek muayene edilmişlerdir. Bazı mağdurların ise ambulansla hastaneye sevk edildiği belirtilmiştir. Bu şekilde, haklarında Adli Tıp Raporu düzenlenen 16 kişi haricindeki 24 kişi hakkında Şemdinli Devlet Hastanesi Başhekimince de doğrulandığı üzere doktor raporları düzenlenmiş, tespit ve bilgilendirme raporu olarak da ilgililere rapor tevdi edilmiştir.

7 Ağustos Pazartesi günü öğle saatlerinde Altınsu Köyü'nden çoğu kadın olmak üzere kalabalık bir grup, Cumartesi gecesi ve devamında Özel Harekât polislerinin kötü

muamelelerine tepki olarak ve eşleri ile çocuklarının serbest bırakılması amacıyla Şemdinli ilçe merkezine doğru yürüyüşe geçmişlerdir. İlçe Kaymakamı ve Köy muhtarının araya girmesi ve köylülerle kurdukları iletişim sayesinde köylüleri teskin ettikleri, köylülerin bu sayede nümayişten vazgeçtikleri anlaşılmıştır.

Mağdurların şikâyetleriyle birlikte, köylüye kötü muamelede bulunduğu iddia edilen Özel Harekât

polisleri hakkında adlî soruşturma başlamıştır.

8 Ağustos Salı günü Hakkâri Valiliği konuyla ilgili bir Basın Açıklaması yapmış, “polislin zor kullandığı, işkence yapmadığı, herhangi bir kadının gözaltına alınmadığı, ayrıca mağdurların başvurularının alındığı ve hukuki sürecin işletileceği”ni beyan etmiştir. Hakkari Valiliğinin olaya dair açıklaması aşağıdadır:

BASIN AÇIKLAMASI 2017/261

- 08 Ağustos 2017 Salı

Yazdır

- +

Güvenlik güçlerimiz tarafından İlimiz Şemdinli İlçesi Altınsu Mahallesiinde 05.08.2017 günü icra edilen operasyon esnasında açılan ateş sonucu 1 Polis Memurumuz Şehit olmuş, bunun üzerine ateşin geldiği değerlendirilen bölgelerde bulunan şüpheli şahıslar hukuka uygun olarak gözaltına alınmışlar, ancak bu esnada güvenlik güçlerimize direnen şahıslar da yetkiler dahilinde zor kullanılarak derdest edilmişlerdir. Daha sonra gözaltına alınırken darp edildikleri iddiası ile Savcılık Makamına müracaat eden 10 vatandaşımızın işlemleri devam etmekte olup, bunlar arasında kadın bulunmamaktadır. Ayrıca kusuru olan personel tespit edilirse haklarında gerekli idari tahkikat da yapılacaktır. Bunun dışında bazı haber ajanslarında ve sosyal medyada Güvenlik Güçlerinin vatandaşlarımıza işkence yaptığı yönündeki haberler tamamen asılsızdır ve terör örgütünün propagandasını yapma maksadını taşımaktadır.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

Hakkâri Valiliği

11 Ağustos günü Hakkâri Valiliği tarafından hakkında en çok şikâyetçi olunan Özel Harekatçı bir polis memuru açığa alınmıştır. Hakkâri Valiliğinden ve Emniyet Genel Müdürlüğünden konuyla ilgili çalışma

yapmak üzere müfettiş görevlendirilmiştir. Devam eden günlerde insan hakları dernekleri ve sivil toplum kuruluşları da köyde ve ilçede incelemelerde bulunmuştur.

MAĞDUR BEYANLARI

Hacı Zeydan ÖZEL (Köy Muhtarı)

O gece 23:30 civarında köyün üstündeki tepelerden silah sesleri geliyordu. Saat 01:00'e doğru yaralı bir asker benim evimin önüne getirildi. Yaralı asker için benden yardım istendi. Ambulans gelene kadar ben de dışarıda yaralı askerin

yanındaydım ve gelen ambulansı aşağıda karşılayarak yol gösterdik. Bundan yarım saat sonra evimin arkasında evi olan komşum Cafer'in evinden bağırma sesleri gelmeye başladı. Evdekiler “muhtar” diye bağırarak beni çağırıyorlardı. Ben

seslerin geldiği komşu eve gittim ve polislerin Cafer'e ve ailesine yaptığı kötü muameleye müdahale etmeye çalıştım, "ben köyün muhtarıyım" diye ısrarcı oldum ama bana da çok ağır hakaretler ederek oradan uzaklaştırdılar. Köylülerden bazı- larını evlerinden alıp köy meydanı- na getirdiler. Köy merkezinde 5-6 eve girildi ve evlerdeki aramalarda kadınlara ve gençlere küfürler ve hakaretler edildi.

Benden sokağa çıkma yasağı ilan etmemi istediler. "Muhtar sana da gününü göstereceğiz" gibi arala- rından bazıları beni tehdit etti. Sa- baha doğru köyümüzün Dereboyu mahallesindeki evlere de girdiler. Ben kaymakamı ve savcıyı arayarak durumu aktardım. 36 kişiyi buradan emniyete götürdüler ve o gün 12:00 civarında 20'si serbest kaldı.

Polislerin ellerinde bir liste vardı ve listeye göre ilk etapta belirli evlere girdiklerini düşünüyoruz. İlerleyen saatlerde ise Dereboyu mevkiin- de rastgele evlere girildi. Elllerinde baltalar vardı ve kapılar kırılarak evlere girildi. Sanki her evde PKK mensupları varmış gibi girdiler.

Normalde ev aramaları daha önce de oluyordu ancak bu şekilde bir uygulamaya ilk defa şahit olduk. Biz arama için gelenlere çay ve ayran ikram ederiz. Arama kararları doğ- rultusunda kapılar açılır ve arama bu şekilde gerçekleşirdi. Bu defa alınanların tamamı yataklarından kalkıp kapıyı açmalarına müsaade edilmeden götürüldüler, dışarıda köy meydanında topladıkları erkek-

leri pijamalarıyla yere yatırdılar. Bu operasyona katılan Özel Harekâtçı- ların bazıları Hakkâri merkezden geldi. Şemdinli'de görevli polisler bizim köyümüzü bilir. Bu tür bir uygulamayı bize yapmazlar. Zaten köylümüze kötü muamelede bulu- nan Özel Harekâtçılar içerisinden bir guruptu ve bazı Özel Harekâtçılar onlara müdahale etti. Aralarında tartışma bile çıktı.

Pazartesi sabahı köyümüz kadınla- rının Şemdinli ilçe merkezine yürü- meye başlaması üzerine Kaymaka- mı aradım. Kaymakamın da araya girmesiyle birlikte halkı yoldan geri döndürdük. Savcının ve kaymaka- mın yönlendirmesiyle aynı gün ak- şam savcılıkta hukuki başvurular yapıldı. Ankara'dan bazı hükümet yetkililerinin iyiniyetli açıklama ve ziyaretleri, Başsavcının, Başheki- min, Emniyet Müdürünün girişim- leri köyümüzdeki gerginliği azalttı.

Altınsu köyü birkaç mahalleden oluşan, Şemdinli ilçe merkeziyle neredeyse birleşmiş büyük bir köy ve örgüt mensupları işçi ve benzeri kıyafetlerle bazen köye geliyorlar. İki gün önce de köye gelip cami mi- naresindeki kameraların sökülmesi için köyün imamını aramışlar. Bi- zim köyümüzün olduğu bölge örgüt mensuplarının geçiş noktası ve bi- zim onları tespit etmemiz ve onlara karşı bir şey yapmamız mümkün değil. Bu bölgeden İran ve Irak ta- rafına geçişler çok rahat. Köylüler de yapımı devam eden karakolların bir an önce tamamlanmasını ve artık bu tür hadiselerin yaşanmamasını istiyor.

Cafer ATABAK

O gece saat 10:00 gibi yattım. Akşam namaza giderken özel hareketçileri görmüştük. O gece silah seslerini duyduğumda her geceki rutin atışlardan zannetmiştim. Evdekilere de “yatın, önemli bir şey yok” dedim. 12:30 civarında kapımız çok şiddetli şekilde kırılırcasına vurulmaya başlandı. Dışarıdan hakaretler ve küfürler duyuyordum. “Kapıyı kırmayın, geliyorum” dedim. Kapıyı açtığımda bana “O çocuğu nerdesin, sabahtan beri seni arıyoruz” dediler. “Ne oldu” diye soruyorum ama beni dipçiklediler ve tekmelediler. Evdeki aramada camlar, eşyalar, her şey yerlere döküldü, sonra koluma girerek camların üstünden sürükleyerek beni dışarı çıkarttılar. Karımın ve kızımın beni korumaya çalışırken itildiğini ve duvarlara çarptıklarını gördüm. Sonrasında oğlum Bün-yamin’in kafasını duvara ve camlara vurarak dışarı çıkarttıklarını gördüm. Eşim ve kızım balkondan bağırıyorlardı. Oğlum o halde görünce eşim bayıldı, az sonra ayıltılar onu, sonra tekrar bayıldı.

Meydanda sabaha kadar yerde yatırdılar beni. Sopayla ve tekmelerle darp ettiler. Sabah 07:00 gibi Emniyete göturdüler. Emniyette herkesi sıra dayacağından geçirdiler. Paspas sapları ve sopalar kırılınca plastik bir hortum getirdiler. Ben emniyettekilere “oğlum bırakın, ben buradayım” dedim. Öğlen 20 kişiyi bıraktılar. Herhangi bir adli işlem olmadı ama oğlum (Bün-yamin ATABAK) yoğun baş ağrısı dolayısıyla o gün

hastaneye gitti. Hastanedeki nöbetçi kadın doktor “siz hakkettiniz, teröre destek verdiniz” gibi sözler söylemiş ve doktor polis çağırarak çocuğu tekrar emniyete göndertmiş. Avukatlar müdahale ettikten sonra çocuğu bırakmışlar. Pazar günü bizi de aynı kadın doktora göturdüler. Pazartesi günü akşamı muhtar bizi hastaneye göturdü ve ayrıntılı bir rapor hazırlandı.

Ayşe ATABAK

Cumartesi gecesi saat gece 11:00 de yoğun silah sesleri duyuluyordu. Biz korktuk. Sonra gece yarısı bağırtilarla kapımız camlarımız kırıldı. Polisler küfrederek bağırarak evimize girdiler. Ne oluyor diye babam bir şeyler söylemeye çalıştı ama konuşmasına izin vermediler. Babam silahların arkasıyla döverek dışarıya göturdüler. Biz bağırıldık. Bazıları da abimi aldılar. Abimin kafasını camlara vurdular. Döve döve onu da dışarı çıkardılar. Bazıları da yanımıza geldiler. Bizim kafamıza silah dayadılar. Bana “seni öldürecekim” dedi. Beni alıp sırtımı duvara vurdu. Annem fenalaştı. Üs katımızdaki balkona çıkardılar bizi. Oradan babamı ve diğer köylülerden bazı kişileri köy meydanına getirdiklerini gördüm. Hemen balkonumuzun yanı köy meydanıdır. Burada babamı, abimi ve bazı köylüleri bağırarak küfrederek dövüyorlardı. Sabah 06:30 a kadar burada tuttular. Kimsenin konuşmasına izin vermediler. Burada yaklaşık 50 civarında eli silahlı Özel Harekât polisi vardı. 5-6 polis evimizi her

şeyi kırıp dökerek aradılar. Ne aradıklarını söylemediler. Annem bayıldı. Kolonya verince aylır dediler ama buna izin vermediler. Muhtar geldi. Bir polis anneme “senin oğlunu öldürecekler” dedi. Köylüler ve babam da yatak kıyafetiyleydiler. Bazı köylüleri meydanın hemen yanındaki inşaatın içine alıp orada dövdüler. Kimsenin meydana gelmesine evinden çıkmasına izin vermediler. Sonra babamı, abimi ve köylüleri arabalara bindirip sabah götürdüler. Polisler gittikten sonra ben çok rahatsızlandım. Artık ayakta duramaz hale gelince 112’yi aramışlar ve ambulansla beni hastaneye götürmek istediler. Ancak ambulans köye gelememi. Yarı yola kadar arabayla yarısından sonrasını ambulansla gittik. Yanımdaki akrabam ile beraber hastaneye vardığımızda nöbetçi Doktor Elif Ç. Yanımdaki akrabamla tartıştı. Beni sedyeye koydurtmadı yürüttü. Suçlamalarda bulundu. Daha sonra hem polisler hem de doktor hakkında şikayetçi oldum. Abimin durumu hala çok kötü. Annem ve biz, hepimiz korku içerisindeyiz.”

Nejmettin KORKMAZ

Akşam yatarken silah sesleri çok yoğun gelmeye başlayınca ne olur ne olmaz diye elbiselerimizle yattık. Sonra gece yarısı gelen seslere kapıyı açmak için gittim. Yetişmeden kapıyı kırdılar. Karımı ve çocuğumu başka odalara aldılar. Kızım Şilan’ı (7 yaşında) boğazından tutup duvara fırlattılar. Kimlik vs. sorulmadan

tekme tokat beni dövdüler. Böbrek hastasıyım, “tek böbreğim yok, yapmayın” dedim, yaklaşık iki saat evin önünde beni dövdüler. Kızımın çığlıklarını duyuyordum, “bırakın Allah’ınız yok mu” diye yalvardım. Bana “Allah izinde” dediler. Muhtar geldi, müdahale etmek istedi ama muhtara da hakaretler ettiler. Sabah 07:00’ye kadar yerdeydim. Tekme tokat ve dipçiklerle dövdüler.

Emniyette bizi kapıda karşıladılar ve herkesi döverek içeri aldılar, üçüncü kata çıkıncaya kadar merdivenlere dizilmişler bize vuruyorlardı. Emniyette yerlere yatırıp dövmeye devam ettiler. Başını kaldırsan ya da konuşsan dayak yiyordun. Aralarında “dayı” dedikleri biri vardı, dayağı ben ondan yedim. Köydeki olaylarda da onun yönlendirici olduğunu birçok kişi duymuştu. Daha önce de evimiz iki kez arandı ancak bu şekilde hiç davranmamışlardı. Arama kararını gösterip eve girerlerdi ki aramalarda o polislerle biz evde çay içmiştik.

Kudret KORKMAZ

Gece evimize kapıyı kırarak girdiler. Bağırıp çağılıyor küfür ediyorlardı. Ben çok korktum. İki çocuğum var. Şilan yanımdaydı. Birkaç polis beyime saldırdı. Onu aldılar döverek dışarı çıkardılar. Diğer polislerden bazıları bizi başka odaya aldılar. Kızım Şilan 7 yaşında. Onu kaldırıp duvara fırlattılar. Ben çığlık çığlığa bağırdım. Beni de darp ettiler. Ağır, kötü küfürler ettiler. Allaha dine hakaret ettiler. Çocuğum çok korktu. Ben de hala korkudan geceleri

uyuyamıyorum. Sinir krizi geçiriyorum. Çocuğumun hala baş ağrısı var. Eşim hala sağlıklı yürüyemiyor.

Fikri ELMAS

Gece özel hareketin köye geldiğini gördük. Zaten sık geldikleri için anormal bir durum yoktu. Silah seslerine de alışkındık. Gece 02:00'de evimin kapısını çaldılar. Annem ve eşim vardı evde. Ben "buyrun" dedim ve direk yumruk attılar bana, ilk attıkları yumrukta dişim kırıldı. "Evde silah deposu var, nerede" diye sordular bana. Evin önünde beni betonun üzerine yatırdılar ve sürekli dövdüler. Annem 80 yaşında ve sürekli olarak anama, eşime, namusuma küfürler ettiler. Dayak, işkence bunu kabul ettim ama o küfürler çok ağırdı. Kapıları, pencereleri kırıyorlardı, 58 yaşındayım böylesini daha önce hiç görmedim.

Sabah 07:00 gibi Emniyete götürdüler. Paspas sopalarıyla dövdüler bizi. Sopalar kırılınca plastik hortum vardı, onu kesip getirdiler. Emniyetteki polisler özel hareketçılara "yeter artık" deyip müdahale etti. Bazılarımızı ellerinden aldılar. Emniyette bizi normal polisler Özel Harekât polislerinden devralınca işkence durdu.

Annem 80 yaşında, beni o halde görünce feryat edip yanıma geldi. Kolundan tutup attılar. Polislerin bize ettiği küfürleri söyleyemem. Bu olaydan sonra eşim ve annem ve hatta köydeki birçok kişi uyuyamıyor.

Sare ELMAS (81 Yaşında Fikri ve Tahsin Elmas'ın Annesi, Olay esnasında Fikri Elmas'ın evinde)

Gece çok ses vardı. Gece evimize polisler girdi. Oğlumu döve döve götürdüler. Betonun üstüne yatırdılar. Başka polisler de benim yanımdaydılar. Ben de 3 defa oğlumun yanına gitmek istedim, bırakmadılar. Bana bağırıp çağırdılar. Yalvardım oğluma vurmayın dedim. Ben bağırdım ağladım, dövündüm. Bir polis geldi bana sarıldı. "Nolur ağlama" dedi o da ağladı. Muhtar bize yardım etmek bunları durdurmak için çok uğraştı. Onu da dinlemediler. Ben oğlum elbisesiz diye elbise götürmeye çalıştım köy meydanına. Önce salmadılar beni. Sonra yine uğraştım. Gittim köy meydanına. Baktım diğer oğlum Tahsin de orda. Ben oğullarımın yanında kalacağım gitmeyeceğim dedim. Onları dövüyorlardı. Ben yaşıyım. Buralarda çok şey gördüm. Çok acı çektim. Küfür, hakaret böyle zorbalık çok ağır. Sonra çocuklarımı ve köylülerin bazılarını götürdüler. Burada çok eve girdiler. Bu olaydan sonra çok hastalandım. Şemdinli Devlet Hastanesine götürdüler. Serum bağladılar. Sonra da bir süre ilaç kullandım. Hala tedavi görüyorum. İki gelinim de korkudan geceleri uyuyamıyor.

Hacer ELMAS (Tahsin ELMAS'ın Eşi)

Bizim evde kapıdan önce pencereleri kırdılar. Çocukların önünde kafama silah dayadılar. Çocukları yataktan kaldırıp önüme fırlattılar.

Eşimi aldıklarında ilk yumrukladılar ve burnu kanıyordu. Ben onun yanına dışarı çıkmaya çalıştım. “Gir içeri beynini dağıtırım” dedi içlerinden biri. Kimlik vs. sorulmadı. Sabah emniyete götürülürken kimlikleri aldılar. Çocuklar çok korkuyor, ben de korkuyorum. Sonrasında evimize avukatlar gelmişti ve ben gelen avukatları yine polis zannederek düşüp bayıldım.

Cevdet CİRGİN

Akşam silah seslerini duymuştuk. Sabah 04.00 gibi namaza kalktım. Kapıyı çaldıklarında ben de rutin arama var zannettim. Bakıp giderler diye düşündüm. Kapıyı açar açmaz üzerime saldırdılar. Annem (Zekiye Cirgin, 90 yaşında) beni kurtarmaya

çalışırken itelediler ve yere düştü. Annemi yerde yatarken görünce “silahım olsa hepsini vururdum” diye düşündüm. Beni döve döve götürüp balkondan dışarı attılar. Ailenin, çocukların yanında ağza alınmayacak küfürler duydum. Beni betona o şekilde atınca bayılmışım, sonrasında gelip kontrol ettiler birkaç defa. Ölüp ölmediğimi merak etmişlerdi. Beni o halde karakola götürmediler.

Zekiye CİRGİN

Evimize sabaha karşı polisler girdiler. Oğlum Cevdet'i dövmeye başladılar. Oğlumun üstüne kapandım. Bu arada beni itip kaktılar. Oğlumu benden almaya çalıştılar. Çok ağır küfürler ettiler.

MAĞDUR AVUKATLARI İLE GÖRÜŞME

Mağdur avukatları Av. Selahattin Yılmaz ve Av. Abdurrezzak Ertaş ile yapılan görüşmede 40 mağdur adına tüm şikayet işlemlerinin gerçekleştirildiği, Köyde gerçekleştirdikleri görüşmeler neticesinde toplamda 75-80 civarında farklı boyutlarda darp ve ağır hakaretin mevcut olduğu, ancak her şahsın şikayet hakkını kullanmada farklı farklı gerekçelerinden dolayı imtina ettiği, bu sebeple olayın vahametinin anlaşılması açısından şikayetçi olmayan darp ve hakaret mağdurlarının göz ardı edilmemesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Şemdinli Devlet Hastanesinde şiddete ve kötü muameleye maruz kalanların durumlarının tıbbi olarak raporlandığı, Şemdinli Cumhuriyet Savcılığınca delil toplama ve soruşturmaların devam ettiği, bazı sivil ulusal ve uluslararası insan hakları örgütlerinin raporlama için bölgeye geldiği ve mağdurlarla görüştüğü, en fazla şikayet edilen bir özel hareket polislinin açığa alındığı ama kendilerinde kimlik bilgisi olmadığı için bu konunun kesinliği hakkında bir bilgiye sahip olmadıkları, müvekkillerinin yargı sürecinden sorumluların cezalandırılması beklentisi içerisinde olduklarını ve sürecin takip edildiğini beyan etmişlerdir.

RESMİ KURUMLARLA GÖRÜŞMELER

İHAK heyeti konuyla ilgili Şemdinli Devlet Hastanesi Başhekim, Şemdinli Başsavcısı ve Şemdinli İlçe Emniyet Müdürüyle de makamlarında görüşme yaparak değerlendirmelerde bulunmuş ve görüşlerini almıştır.

Şemdinli Devlet Hastanesi Başhekim, 6 Ağustos Pazar günü hastanede yaşanan nöbetçi Doktor Elif Ç. sorununa ilişkin olarak “nöbetçi doktorun dinlenerek savunmasını istediği, savunmasında mağdurların beyan ettiği şekilde ifadeler kullandığını kabul etmediğini” ifade etmiştir. “Nöbetçi doktor Elif Ç.’ye yönelik olarak herhangi bir idari ve hukuki sürecin olmadığı, olması durumunda gerekli prosedürün işletileceğini” beyan etmiştir.

Başhekim ayrıca “göz altılarla gelen kişi sayısının 16 olduğu ve bu kişiler için adli rapor düzenlendiğini, 45 civarında kişinin de toplamda hastaneye gelmiş olduğu ve bu kişilerle ilgili durum tespit raporunun düzenlendiğini” belirtmiştir. “Tüm bu muayenelerde başvuruların hasta kabul ve muayene işlemlerinin tam olarak yapıldığını” beyan etmiştir.

Mağdurların beyanlarıyla da pazar günü yaşanan nöbetçi Doktor Elif Ç. sorunu haricinde herhangi bir sorun yaşanmadığı ve muayene işlemlerinin tam olarak yapıldığı anlaşılmaktadır.

İHAK heyetinin Emniyet Müdürüyle yaptığı görüşmede Emniyet Müdü-

rünün “yaşanan hadiseleri ‘zor kullanma’ şeklinde tanımladığı ‘işkence’ iddialarını ise kabul etmediği” görülmüştür. “Terörü destekleyenlere yönelik yasal bir operasyon yaptıkları” değerlendirmesinde bulunan Emniyet Müdürü “köylülerimizin Özel Harekât polislerimizi suçlayan ifadelerine rağmen biz tüm ifadelerin alınmasını ve tutanaklara geçirilmesini sağladık” şeklinde beyanatta bulunmuştur. “Olay gecesi bir Özel Harekâtçının şehit olduğu haberini aldıklarında Özel Harekâtçılara telsizden “heyecana kapılıp yanlış bir şey yapmamaları konusunda anons geçtiğini” beyan etmiştir. “Küfür ve hakaret gibi iddiaların abartı olduğunu” ifade eden Emniyet Müdürü “bir memurun zaten açığa alındığını ve suçu olan varsa cezasını çekmesi gerektiğini, yargı sürecinin devam ettiğini” söylemiştir.

Şemdinli Başsavcısıyla yapılan görüşmede ise Savcı, “soruşturmaların açıldığı, delil toplamaların devam ettiği, gelen tüm mağdurların ifadelerinin ve şikayetlerinin alındığı” yönünde bilgi vermiştir. “Hakkında en çok şikâyet bulunan bir memurun görevden alındığını” ifade eden Savcı, “uygulanan işlemin işkence kapsamında değerlendirilemeyeceğini, en fazla zor kullanma şeklinde bazı uygulamaların olabileceğini” ifade etmiştir. Bununla birlikte “soruşturmanın devam ettiği ve delillerin toplandığını” belirtmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

Ulusal Mevzuat

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası;

Anayasa'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddî ve manevî varlığı" başlıklı 17. maddesine göre;

...Kimseye işkence ve eziyet yapılmaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu;

Kanun'un "Gece yapılacak arama" başlıklı 18. maddesi;

(1) Konutta, işyerinde veya diğer kapalı yerlerde gece vaktinde arama yapılamaz.

(2) Suçüstü veya gecikmesinde sakınca bulunan hâller ile yakalanmış veya gözaltına alınmış olup da firar eden kişi veya tutuklu veya hükümlünün tekrar yakalanması amacıyla yapılan aramalarda, birinci fıkra hükmü uygulanmaz" hükmünü câridir.

Kanunu'nun "Arama Kararı" başlıklı 119. maddesinde;

"Ancak, konutta, işyerinde ve kamuya açık olmayan kapalı alanlarda arama, hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emri ile yapılabilir. Kolluk amirinin yazılı emri ile yapılan arama sonuçları Cumhuriyet Başsavcılığına derhal bildirilir.

(2) Arama karar veya emrinde;

- a) Aramanın nedenini oluşturan fiil,
- b) Aranılacak kişi, aramanın yapılacağı konut veya diğer yerin adresi ya da eşya,
- c) Karar veya emrin geçerli olacağı zaman süresi, açıkça gösterilir.

(3) Arama tutanağına işlemi yapanların açık kimlikleri yazılır.

(4) Cumhuriyet savcısı hazır olmaksızın konut, işyeri veya diğer kapalı yerlerde arama yapabilmek için o yer ihtiyar heyetinden veya komşulardan iki kişi bulundurulur.

(5) Askerî mahallerde yapılacak arama, (...) (1) Cumhuriyet savcısının istem ve katılımıyla askerî makamlar tarafından yerine getirilir" demektedir.

Kanun'un "Aramada hazır bulunabilecekler" başlıklı 120. maddesinde;

(1) Aranacak yerlerin sahibi veya eşyanın zilyedi aramada hazır bulunabilir; kendisi bulunmazsa temsilcisi veya ayırt etme gücüne sahip hısımlarından biri veya kendisiyle birlikte oturmakta olan bir kişi veya komşusu hazır bulundurulur.

(2) 117 nci maddenin birinci fıkrasında gösterilen hâllerde zilyet ve bulunmazsa yerine çağrılacak kişiye, aramaya başlamadan önce aramanın amacı hakkında bilgi verilir.

(3) Kişinin avukatının aramada hazır bulunmasına engel olunamaz.

Kanun'un "Arama sonunda verilecek belge" başlıklı 121. maddesinde;

Aramanın sonunda hakkında arama işlemi uygulanan kimseye istemi üzerine aramanın 116. ve 117. maddelere göre yapıldığını ve 116 ncı maddede gösterilen durumda soruşturma veya kovuşturma konusu fiilin niteliğini belirten bir belge ve istemi üzerine elkonulan veya korumaya altına alınan eşyanın listesini içeren bir defter ve eğer şüpheli haklı kılan bir şey elde edilmemiş ise bunu belirten bir belge verilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen belgelerde, hakkında arama işlemi uygulanan kimsenin, elkonulan eşyanın mülkiyetine ilişkin görüş ve iddialarına da yer verilir.

(3) Korumaya altına alınan veya elkonulan eşyanın tam bir defteri yapılır ve bu eşya resmî mühürle mühürlenir veya bir işaret konulur.

CMK'nun "Korumaya Tedbirleri" başlıklı Dördüncü Kısım, Birinci Bölümü'nde "Yakalama ve Gözaltı" usulü düzenlenmiştir.

(Kanun'un "Yakalama ve Gözaltı" maddeleri, yaşanan olayda yanlış uygulandığının anlaşılması amacıyla aynen alıntılanmıştır.)

Kanun'un "Yakalama ve yakalanan kişi hakkında yapılacak işlemler" başlıklı 90. maddesinde;

(1) Aşağıda belirtilen hâllerde, herkes tarafından geçici olarak yakalama yapılabilir:

a) Kişiyi suçu işlerken rastlanması.

b) Suçüstü bir fiilden dolayı izlenen kişinin kaçması olasılığının bulunması veya hemen kimliğini belirleme olanağının bulunmaması.

(2) Kolluk görevlileri, tutuklama kararı veya yakalama emri düzenlenmesini gerektiren ve gecikmesinde sakıncabulunan hâllerde; Cumhuriyet savcısına veya âmirlerine derhâl başvurma olanağı bulunmadığı takdirde, yakalama yetkisine sahiptirler" demektedir.

Kanun'un "Gözaltı" başlıklı 91. maddesi;

(1) Yukarıdaki maddeye göre yakalanan kişi, Cumhuriyet Savcılığına bırakılmazsa, soruşturmanın tamamlanması için gözaltına alınmasına karar verilebilir. Gözaltı süresi, yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilmesi için zorunlu süre hariç, yakalama anından itibaren 24 saati geçemez. Yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilme için zorunlu süre oniki saatten fazla olamaz.

(2) Gözaltına alma, bu tedbirin soruşturma yönünden zorunlu olmasına ve kişinin bir suçu işlediği şüphesini gösteren somut delillerin varlığına bağlıdır.

(3) Toplu olarak işlenen suçlarda, delillerin toplanmasındaki güçlük veya şüpheli sayısının çokluğu nedeniyle; Cumhuriyet savcısı gözaltı süresinin, her defasında bir günü geçmemek üzere, üç gün süreyle

uzatılmasına yazılı olarak emir verilebilir. Gözaltı süresinin uzatılması emri gözaltına alınana derhâl tebliğ edilir.

(4) Suçüstü hâlleriyle sınırlı olmak kaydıyla; kişi hakkında aşağıdaki bentlerde belirtilen suçlarda mülki amirlerce belirlenecek kolluk amirleri tarafından yirmi dört saate kadar, şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylar sırasında ve toplu olarak işlenen suçlarda kırk sekiz saate kadar gözaltına alınma kararı verilebilir. Gözaltına alma nedeninin ortadan kalkması hâlinde veya işlemlerin tamamlanması üzerine derhâl ve her hâlde en geç yukarıda belirtilen sürelerin sonunda Cumhuriyet savcısına, yapılan işlemler hakkında bilgi verilerek talimatı doğrultusunda hareket edilir. Kişi serbest bırakılmazsa yukarıdaki fıkralara göre işlem yapılır. Ancak kişi en geç kırk sekiz saat, toplu olarak işlenen suçlarda dört gün içinde hâkim önüne çı karılır. Bu fıkra kapsamında kolluk tarafından gözaltına alınan kişiler hakkında da gözaltına ilişkin hükümler uygulanır.

a) Toplumsal olaylar sırasında işlenen cebir ve şiddet içeren suçlar.

b) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Kasten öldürme, taksirle öldürme,
2. Kasten yaralama,
3. Cinsel saldırı,

4. Çocukların cinsel istismarı,

5. Hırsızlık,

6. Yağma,

7. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti,

8. Bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma,

9. Fuhuş,

10. Kötü muamele,

c) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda yer alan suçlar.

d) 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen suçlar.

e) 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununa dayanılarak ilan edilen sokağa çıkma yasağını ihlal etme.

f) 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3 üncü maddesinde belirtilen suçlar.

(5) Yakalama işlemine, gözaltına alma ve gözaltı süresinin uzatılmasına ilişkin Cumhuriyet savcısının yazılı emrine

karşı, yakalanan kişi, müdafii veya kanunî temsilcisi, eşi ya da birinci veya ikinci derecede kan hısımlı, hemen serbest bırakılmayı sağlamak için sulh ceza hâkimine başvurabilir. Sulh ceza hâkimi incelemeyi evrak üzerinde yaparak derhâl ve nihayet

yirmidört saat dolmadan başvuruyu sonuçlandırır. Yakalamanın veya gözaltına alma veya gözaltı süresini uzatmanın yerinde olduğu kanısına varılırsa başvuru reddedilir ya da yakalananın derhâl soruşturma evrakı ile Cumhuriyet Savcılığında hazır bulundurulmasına karar verilir.

(6) Gözaltı süresinin dolması veya sulh ceza hâkiminin kararı üzerine serbest bırakılan kişi hakkında yakalamaya neden olan fiille ilgili yeni ve yeterli delil elde edilmedikçe ve Cumhuriyet savcısının kararı olmadıkça bir daha aynı nedenle yakalama işlemi uygulanamaz.

(7) Gözaltına alınan kişi bırakılmazsa, en geç bu süreler sonunda sulh ceza hâkimi önüne çıkarılıp sorguya çekilir. Sorguda müdafii de hazır bulunur.

2559 Sayılı Polis Vazife ve Selâhiyet Kanunu;

Kanun'un "Adli görev ve yetkiler" başlıklı ek 6. maddesi;

"Olay yeri dışında kalan ve o suça ilişkin delil elde edilebileceği yönünde kuvvetli şüphe sebebi bulunan konut, işyeri ve kamuya açık olmayan kapalı alanlarda yapılacak işlemler için Ceza Muhakemesi Kanununun (CMK) arama ve el koymaya ilişkin hükümleri uygulanır.

01.06.2005 tarihli, 25832 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği" ne de aykırı uygulamalar gözlemlenmiştir.

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu;

Kanun'un "İşkence ve Eziyet" başlıklı 94. maddesi;

(1) Bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanmasına yol açacak davranışları gerçekleştiren kamu görevlisi hakkında 3 yıldan 12 yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Uluslararası Mevzuat

İnsan Hakları Evrensel Beyanname;

BM, "İnsan Hakları Evrensel Beyanname"nin 5. maddesine göre;

"Hiç kimse işkenceye, zalimane, gayriinsani, haysiyet kırıcı cezalara veya muamelelere tâbi tutulamaz"

İnsan Hakları ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmesi;

BM, "İnsan Hakları ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşme"nin 3. maddesine göre;

Hiç kimse işkenceye, zalimane, gayriinsani yahut haysiyet kırıcı ceza veya muameleye tâbi tutulamaz.

İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı BM Sözleşmesi;

BM, "İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi"nin 1. maddesine göre;

“İşkence” terimi, bir şahsa veya bir üçüncü şahsa, bu şahsın veya üçüncü şahsın işlediği veya işlediğinden şüphe edilen bir fiil sebebiyle, cezalandırmak amacıyla, bilgi veya itiraf elde etmek için veya ayırım gözetin herhangi bir sebep dolayısıyla bir kamu görevlisinin veya bu sıfatla hareket eden bir başka şahsın teşviki veya rızası veya muvafakıyla uygulanan fiziki veya manevî ağır acı veya ızdırap veren bir fiil anlamına gelir. Bu yalnızca yasal müeyyidelerin uygulanmasından doğan, tabiatında olan veya arızı olarak husule gelen acı ve ızdırabı içermez.

Aynı sözleşmenin 2. maddesinde, hiçbir hâl ve şartta işkencenin meşru ve mazur gösterilemeyeceği hüküm altına alınmıştır;

Hiçbir istisnai durum ne harp hâli ne de bir harp tehdidi, dahili siyasî istikrarsızlık veya herhangi başka bir olağanüstü hâl, işkencenin uygulanması için gerekçe gösterilemez.

Bir üst görevlinin veya bir kamu merciinin emri, işkencenin haklılığına gerekçe kabul edilemez.

Yine aynı sözleşmenin 4. maddesinde, taraf devletlere işkence fiillerinin suç olarak tanımlanması yönünde bir yükümlülük getirilmiştir:

Her Taraf Devlet, tüm işkence fiillerinin kendi ceza kanununa göre suç olmasını sağlayacaktır. Aynı şekilde, işkence yapmaya teşebbüs ve işken-

ceye iştirak veya suç ortaklığı yapan şahsın fiili suç sayılacaktır.

Ve 16. maddesinde;

Her Taraf Devlet, yetkisi altındaki ülkelerde 1. maddede tanımlandığı şekilde işkence derecesine varmayan diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya ceza gibi fiillerin, bir kamu görevlisi tarafından veya onun teşviki veya açık veya gizli muvafakati ile veya resmi sıfatıyla hareket eden bir başka şahıs tarafından işlenmesini önlemeyi üstlenecektir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi

AIHS'nin “İşkence Yasağı” başlıklı 3. maddesi;

Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tabi tutulamaz.

İşkencenin ve Gayriinsani ya da Küçültücü Ceza veya Muamelenin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesi;

Türkiye Cumhuriyeti'nin 26 Kasım 1987 tarihinde onayladığı “İşkencenin ve Gayriinsani ya da Küçültücü Ceza veya Muamelenin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesi” de İşkence, Gayriinsani ya da Küçültücü Ceza veya Muamelenin Önlenmesini düzenleyerek taraf devletlere mükellefiyetler yüklemektedir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Altınsu (Şapatan) Köyünün İran- Irak sınırına çok yakın mesafede ve Şemdinli ilçesinin mahallesi sayılabilecek kadar ilçeyle iç içe geçmiş stratejik bir noktada olması dolayısıyla, PKK militanlarınca köyün geçiş noktası ve köy kırsalının üs olarak kullanıldığı resmi kurum temsilcilerinin ve mağdurların beyanlarından anlaşılmaktadır. Altınsu köylüleri, yapımı devam eden karakolların inşasından sonra Örgütün, köyleri civarındaki silahlı faaliyetlerinin azalacağı ummaktadır.

PKK militanlarının köy içinde ve çevresinde faaliyet göstermesi, gece vakitlerinde köye girerek gıda temin etmeye çalışmaları ve köylüyü de tehdit etmeleri, bu tür hadiselerin yaşanmasının başlıca sebebi olarak görülmektedir. Nitekim sivil yerleşim alanlarının çatışmalarda üs ve kalkan olarak kullanılması, o bölgedeki yerli halk için ciddi riskler barındırmaktadır.

Köyde o gece yürütülen operasyonda görev alan Özel Harekatçı polislerin arkadaşlarının öldürülmesinin, söz konusu olayda etkili olduğu anlaşılmaktadır. Bir Özel Harekatçı polisin vefatı gibi üzüntü verici bir hadiseden sonra operasyona katılan polislerin ev aramalarına yönlendirilmesi gerilimi arttırmıştır. Ancak esasen köylülerin önemli bir kısmı, önceden de köye gelip giden ve köylülerin tanıdığı "DAYI" lakaplı Özel Harekat amirinin şiddet ve kötü muamelede emir vererek ve yönlendirerek teşvik ettiğini belirtmiştir.

Mağdurların beyanları değerlendirildiğinde, güvenlik güçlerinin girilen tüm evlere arama kararlarını göstermeden ve evlerde ikâmet edenlerin kimliklerini sormadan kapıların ve camların kırılmasıyla girildiği anlaşılmaktadır. Sabah saatlerinde Şemdinli İlçe Merkezine hareket etmeden hemen önce şahısların kimlikleri polis tarafından talep edilmiş ve o vakitte kimliğe muttali olunmuştur. Meskun bir mahalde gece vakti bu tür aramaların oluşturacağı psikolojik ve sosyolojik etkilerin etraflıca değerlendirilmesi gerekmektedir.

Her ne kadar resmi kurum temsilcileri kabul etmese de mağdurların ortak beyanlarından, fotoğraflardan ve hastane raporlarından da anlaşılabacağı üzere, gözaltı sürecinde zor kullanma, emniyete götürülmeden alınan insanların köy meydanında dipçikle, tekmeyle, tokatla ve sopayla dövüldüğü; Emniyet Müdürlüğünde aynı şekilde işkence ve kötü muamelelerin devam ettiği tüm mağdur beyanlarında çelişkiye yer bırakmayacak şekilde ifade edilmiştir. Mağdurların medyaya da düşen fotoğrafları ve mevcut sağlık raporları bu iddiaları doğrular niteliktedir.

Heyetimiz köyün muhtelif noktalarında güvenlik kameralarının olduğunu tespit etmiştir. Kameralar köy meydanı ve birçok evin girişlerini görebilecek niteliktedir. Söz konusu kamera kayıtları incelendiği takdirde olay gecesi evlerin girişlerinde ve köy meydanında yaşananların görüntülerine ulaşılabilecektir.

Yaşanan hadiselerde Şemdinli'ye dışarıdan gelen Özel Harekatçı polislerin kötü muamele yaptığı, Şemdinli'de görev yapan polislerin ise zaman zaman bu kötü muamelelere müdahale ederek köylüleri kurtarmaya çalıştıkları mağdurların beyanlarından anlaşılmaktadır.

Olayın mülki idare amirlerine intikal etmesinin ardından emniyet, yargı ve sağlık personeli tarafında prosedürlerin gereği gibi uygulandığı ve Şemdinli Kaymakam'ının, Şemdinli Başsavcı'sının, Şemdinli Devlet Hastanesi Başhekim'inin ve bir kısım Şemdinli İlçe Emniyet personelinin konuya müdahaleleri ve ilgilenmeleriyle sorunun büyümesinin önüne geçildiği anlaşılmaktadır.

Olayla ilgili sivil ve resmi heyetlerin ziyaretlerinin ve köylülerle görüşmesinin sürece olumlu katkıları olduğu da anlaşılmaktadır. Hukuki sürecin işletileceği ve ihmali olanların yargı önünde hesap vereceği yönünde mağdurların beklentilerinin Ankara'da hükümet tarafından da takip edileceğine olan inanç, mağdur ifadelerinde öne çıkmaktadır.

6 Ağustos Pazartesi günü çoğunluğu kadınlardan oluşan Altınsu köyü halkının Şemdinli ilçe merkezine doğru yürüyüşe geçmesi sonrasında muhtar, kaymakam ve köylüler arasındaki iletişimle kitlenin yatıştırılması, oluşabilecek daha büyük infiallerin önüne geçmiştir.

Yaşanan bu hadisenin, 90'lı yıllarda yaşanan elim hadiselerle benzer daha büyük infiallerin oluşması için birilerinin tetiklediği bir provokasyon olma ihtimali göz ardı edilmemelidir. Diğer bölgelerde benzeri hadiselerin yaşanmaması için soruşturma sürecinde bu husus dikkate alınmalıdır.

Özel Harekat polislerince köyde "arama" yapılan evlerde ve "yakalama/gözaltı" işlemi uygulanan şahıslar için kanuni şartlar yerine getirilmeden işlem/eylem yapıldığı, hem evlerde, hem köy meydanında hem de emniyet müdürlüğü binasında yakalananların ve gözaltına alınanların gayriinsani bir şekilde kötü muameleye tabi tutuldukları anlaşılmaktadır.

ÖNERİLER

1. Şemdinli Altınsu (Şapatan) Köyünde yaşanan bu olayla ilgili başta "DAYI" lakaplı Özel Harekat Polisi olmak üzere tüm sorumlu emniyet mensupları hakkında hızlı ve etkili adli ve idari soruşturma süreçlerinin başlatılıp yürütülmesi gerekmektedir.

2. Şemdinli Devlet Hastanesinde o gün nöbetçi doktor olan Elif Ç. hakkındaki iddiaların da incelenerek kendisi hakkında adli ve idari soruşturma başlatılmalıdır.

3. İHAK olarak Altınsu Köyü olayı ile ilgili yargı sürecini takip edeceğimizi belirtmekle beraber, TBMM

İnsan Hakları İnceleme Komisyonu'nun, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun, diğer İnsan Hakları Örgütlerinin ve sivil toplum kuruluşlarının bu süreci takip etmesini tavsiye ediyoruz.

4. İçişleri Bakanlığı'nın, sürekli şiddet ortamında çalışan ve ölüm riskiyle sürekli karşı karşıya olan güvenlik personelinin psikolojik durumlarını dikkate alması ve buna yönelik tedbirler alması gerekmektedir. Güvenlik güçlerine tahrik, heyecan ve öfkeye kapılıp sivillerin zarar görmesine engel olacak şekilde davranmalarını sağlayacak özel eğitimler verilmelidir.

5. Son dönemlerde Özel Harekât Polislerinin reel ve sanal ortamlardaki hal ve tavırlar ayrıca incelenmelidir.

6. Özel Harekât polislerinin sivilleri şiddet üreten silahlı unsurlara yakın görüp toplu cezalandırma mantalitesiyle hareket etme ihtimalinin önüne geçilmelidir.

7. İşkence, eziyet, kötü muamele, gayriinsani tavır sergileyen memur hakkında hızlı soruşturma ve caydırıcı cezalar memurlar arasında

örneklenmeli böylelikle yeni olayların önüne geçilmelidir.

8. Aileye, eşe, çocuklara karşı dine ve kutsala hakaret ve küfürün de işkence ve kötü muamele ile aynı olduğu, Türkiye Cumhuriyeti kanunlarınca suç sayıldığı, Türkiye'nin taraf olduğu sözleşmelerce de yasaklanmış olduğu konusunda bilinçlendirme faaliyeti yapılmalıdır.

9. Terör Örgütü militanlarının köy, kasaba, şehir vb. sivil alanlara gece ve gündüz giriş-çıkışlarının engellenmesi için her türlü tedbir alınmalıdır.

10. Hangi ideolojik/siyasi vb. amaçla olursa olsun sivillerin çatışma ortamlarında kalkan olarak kullanılması bir insanlık suçudur. Altınsu Köyü ve benzer nitelikte alanların üs olarak ve bu bölgelerde yaşayan sivil halkın kalkan olarak kullanılması engellenmelidir.

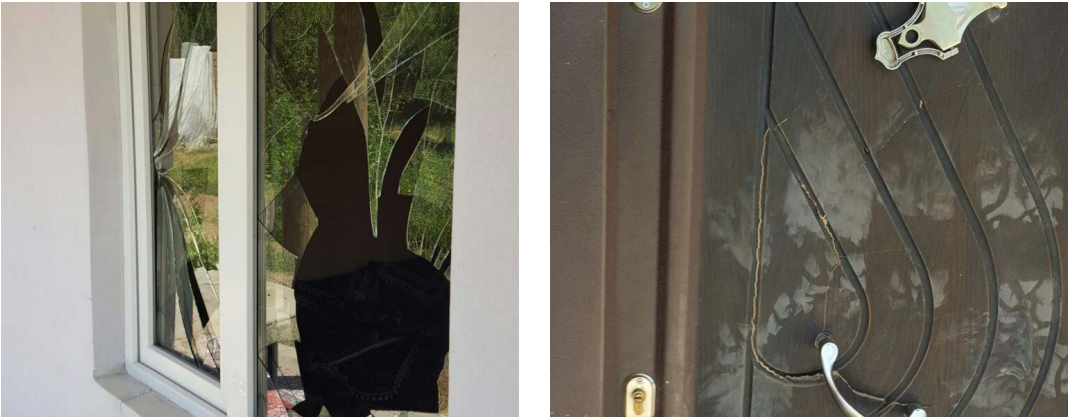
11. Bölgenin terör ve şiddetten arındırılması, halkın her türlü şiddet unsuruna karşı korunması hayatın normalleştirilmesi ve tüm bunlar yapılırken de insan haklarının korunması devletin en temel görevidir.

EKLER

1. İşkence ve Kötü Muamele İddialarına İlişkin Mağdur Fotoğrafları

2. Aramalarda Evlerdeki Maddi Zararlara ilişkin Fotoğraflar

3. Mağdurlarla Görüşmelerden ve Köy Ziyaretinden Fotoğraflar

4. Şikayet Başvuru Dilekçesi Örneği

ŞEMDİNLİ CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI**ŞİKAYETÇİ :****ŞÜPHELİLER :** HAKKARİ EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÖZEL HAREKET
ŞUBESİ POLİS MEMURLARI**SUÇ :** İşkençe, Eziyet ve Görevi Kötüye Kullanma Suçları**KONU :** Şüpheliler hakkında gerekli soruşturma yapılarak haklarında kamu davası açılması talebi hk.**AÇIKLAMALAR**

1. 05.08.2017 günü gece saatlerinde köyümüzün arka tepelerinde yaşanan çatışmalar neticesinde bir polis memuru hayatını kaybetmiş diğer bir polis memuruda ağır yaralanmıştır.
2. 06.08.2017 günü saat 01.00 ile 09.00 saatleri arasında arama kararına binaen geldiklerini sonradan öğrendiğimiz Hakkari Emniyet Müdürlüğüne bağlı özel hareket şubesi polis memurları arama kararının hiçbir hukuksal boyutuna uymadan, arama kararını dahi göstermeden kapımızı pencerelerimizi kırarak evimize girdiler.
3. Burada ağza alınmasından bile haya edeceğimiz küfür ve hakaretler savurarak kapıyı açmamıza bile izin vermeden kapımızı kırarak içeri girdiler. Eve girer girmez hakaret ve sinkaflı küfürler ederek beni darp etmeye başladılar.
4. Yüzlerini görürsem teşhis edebileceğim polis memurları sabah saat 1 civarı kapımızı kırarak eve girdiler anneme babama kardeşime ve bana hakaretler yağdırarak dövmeye başladılar. Babamı ve kardeşimi dışarı çıkardılar onlara yapılan işkençe sesleri hala kulaklarımda canlanıyor sinir krizleri geçirmeme neden oluyor birkaç gündür bayılmalar yaşıyorum. Doktora gittiğimizde gözaltına alınan bünyaminin kardeşi olduğumu duyduğunda zaten hak etmişsiniz onlara yemek vermişsiniz. Benim refakatçimle tartışmaya başladı. Polislerle görüşüp bana rapor verilmemesi yönünde telkinde buludular.lerine kadar bana işkençe edip küfürler savurdular evden çıkarıp yüzükoyun yatırdılar bu vaziyette sabaha kadar beklettiler. Fırsat buldukları her an tekrar gelip vücudumun çeşitli yerlerine buldukları her şeyle vuruyorlardı.

5. Darbı aşan işkence boyutuna varan insan onurunu sarsan bu muamele-
lenin izlerini belgeleyip dilekçe ekinde sunmaktayım .
6. İşkence neticesinde vücudumda oluşan yaralanmalar , iz ve emareler
Şemdinli devlet hastanesi tabibince göz ardı edilmiş rapora yansıtıl-
mamıştır.
7. Köyde aramayı usulüne uygun yapıp darp edilmemize engel olan
polis memurlarında olmasına rağmen özellikle bir grup polis memuru
işkence yapmıştır.

NETİCE : Yukarıda sunulan bilgiler ve resmen yapılacak soruşturma iş-
lemleri sonucunda gerekli soruşturmanın yapılarak şüpheliler hakkında
kamu davasının açılmasını diliyoruz. **10.08.2017**

Saygılarımla,

Şikayetçi

İnsan Hakları ve Adalet Hareketi

Ali Kuşçu Mh. Kızıtaşı Cd. Bergama Apt. No:43/5 Fatih/İstanbul

T: 0212 631 35 39 W: www.ihak.org.tr E: info@ihak.org.tr